Uit Het Veld

Inleiding
In dit nummer van 'het Vogeljaar' starten wij met een nieuwe rubriek 'Uit Het Veld'. Zoals reeds in vorige nummers van 'het Vogeljaar' was geschreven, heeft de redactie zich de afgelopen tijd beraden op de rubriek 'Veldwaarnemingen'. Het resultaat is dat wij zullen doorgaan met het publiceren van waarnemingen, maar wel in een andere opzet dan in het verleden. In de eerste plaats is de naam van de rubriek veranderd, omdat het de bedoeling is de rubriek een wat bredere opzet te geven. Niet alleen meer 'droge opsommingen' van waargenomen vogelsoorten, wij willen in deze rubriek meer aandacht besteden aan leuke en interessante waarnemingen en ervaringen in het veld. Natuurlijk blijft de aandacht gericht op vogels, maar wij hopen dat wij met de nieuwe rubriek u kunnen aansporen om meer achtergrondinformatie te geven bij de waarnemingen die u instuurt. Ook is het de bedoeling om korte stukjes met leuke ervaringen of bijvoorbeeld over interessante gedragingen van vogels niet langer op de nemen in de rubriek 'Korte Berichten', maar te plaatsen in de nieuwe rubriek.

Wij doen een beroep op de inzenders om veel selectiever te zijn bij het inzenden. 'Vijf mussen in uw achtertuin' is vermoedelijk niets nieuws en zo'n inzending zal in de toekomst dan ook niet snel meer worden opgenomen. Dat kan echter anders liggen als bekend is dat het verschijnen van die mussen een eerste terugkomst na meer dan tien jaar volstrekte afwezigheid betekent. U begrijpt, dit is een tamelijk willekeurig en fictief voorbeeld, maar ik denk dat u de strekking wel begrijpt en dat u zelf nog wel een paar dozijn van dergelijke voorbeelden kunt noemen.

Wij doen dus een beroep op alle lezers van 'het Vogeljaar' om door te gaan met het sturen van waarnemingsgegevens. Hopelijk blijven onze trouwe inzenders ons hun gegevens ter beschikking stellen, maar wij hopen ook dat er door de nieuwe opzet meer lezers geïnspireerd zullen worden. Het zou namelijk mooi zijn als de gepubliceerde waarnemingen een goede geografische spreiding krijgen.

Bij het insturen van waarnemingen vragen wij u rekening te houden met de volgende criteria:

- De waarnemingen worden of zijn niet eerder gepubliceerd in een landelijke of regionale vogel waarnemingrubriek;
- Dwaalgasten moeten beoordeeld zijn door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA);
- De soorten komen voor op de Rode Lijst en:
  - het aantal waargenomen exemplaren is in dit kader opvallend
  - of de waarnemingen moeten gedaan zijn op een van het normale patroon afwijkende plaats
  - of de waarnemingen zijn van een afwijkende datum of zijn van soorten die door afname, toename
  - of de waarnemingen genieten om een bijzondere reden aandacht of ze zijn van exoten die zich uitbreiden of waarvan dit verwacht wordt;
- De waarnemingen zijn wel van algemeen voorkomende soorten, maar ze zijn toch opvallend. De soort wordt juist meer of minder gezien in een omgeving dan voorheen;
- De waarnemingen kunnen bijdragen aan het beeld van de verspreiding van die niet algemene soorten (bijvoorbeeld de winterverspreiding van Klapeksters, Slechtvalken, IJsvogels, enzovoort) of betreffen grote aantallen van een niet algemene soort;
- De waarnemingen zijn uit een gebied waarvan de waarnemer niet weet waar hij of zij deze waarne ming moet melden en de waarneming draagt toch bij aan de kennis en verspreiding van een soort.

RAK

Mogelijke IJslandse Brilduiker
Op vrijdag 15 februari 2002 onderzocht ik met huisgenote, mevrouw A. de Valk, de talrijk aanwezige vogels in de Prunjepolder bij Serooskerke via de Delingsdijk. Bij de nadering van de befaamde kilometerpaal 1.7 (Grote Grijze Snip en Blonde Ruiter) bleek een grote groep Brandganzen aan de voet van de dijk te grazen, die we niet wilden verstoren. Daarom reden we eerst verder de zijweg rechts (de Slikweg) ongeveer honderd meter in. Het was prachtig en windarm weer en van hieruit hadden we de lage zon in de rug. We onderzochten een grote groep Smienten en Rotganzen, totdat ik een afwijkende man Brilduiker in de telescoop kreeg. De vogel was druk duikend op een afstand van ongeveer 75 m en kwam aanvankelijk telkens slechts enkele seconden boven water. De eerste afwijkende indrukken waren: dat de vogel niet zo zwart-wit was als een man Brilduiker en dat de 'bril' langwerpig was, met de bocht naar buiten. De gedachten gingen direct naar een man IJslandse Brilduiker, die wij weliswaar nooit hadden gezien, maar die ons uit de boeken natuurlijk wel bekend was.

Toen na enige tijd de vogel voldoende gefoerageerd had, begon hij zich dobberend te poetsen of in te vetten en konden wij hem langdurig (ongeveer een half uur) bestuderen, met telescopen van Swarovski (HD80 20-60). De kop bleek zeer donker iriserend paarsblauw te zijn, in plaats van het soortgelijke groen van de man Brilduiker. De 'bril' had het model van een korte boemerang, waarvan het bovendeel aan beide kanten evenwijdig is aan elkaar met een forse verticale donkere band ertussen, die de snavel verbindt met het donker van de kop. Als de vogel je aankijkt is deze verticale band opvallend boven de korte, wat hoge snavel. De uitwijkende delen van de korte boemerang weken onder het goudgele oog naar achteren. Ik gebruik liever het beeld van korte boemerang, omdat de punten afgerond zijn en niet spits als bij een halve maan. Het lichaam van de vogel maakte een donkere indruk en toonde op de rug wat zijdelings aan beide kanten enkele wat langwerpige en iets afdalende witte vlekken. Op de wat smalle witachtige flanken, was aan beide zijden net achter borsthoogte een donkere uitloper vanuit het zwartachtige van de zeer donkere rug. De vogel maakte niet de indruk in vol prachtkleed te zijn, omdat de contrasten tussen het wittig genoemde en het zwartachtige niet pittig en scherp waren, maar wél duidelijk waren te zien.
Onze conclusie was: man IJslandse Brilduiker (nog) niet geheel in prachtkleed.

's Avonds hebben wij de waarneming doorgebeld met beschrijving en na verder telefonisch contact is de waarneming op de Dutch Birding-lijn gezet en op internet als 'almost certain'. Spijtig genoeg is de vogel door vele zoekende vogelaars de volgende dagen niet teruggevonden.

■ C. Hubert Tonio & Wies J.M. de Valk,
Laagsehoeflaan 39, 4623 TL Bergen op Zoom,
e-mail: chtonio@hetnet.nl